

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 11. december 2007
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-730-0393
Dok.: AHN40422

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

om

Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning nr. 1442/2004 (herefter kommissionen henholdsvis betænkningen) har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Højesteret, præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Grønlands Landsret, Domstolsstyrelsen, Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Institut for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kredsdommerforeningen, Foreningen af Retssekretærer i Grønland, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Grønlands Politiforening, Advokatrådet, Dansk Retspolitisk Forening, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Bisidderforeningen i Grønland og Det Grønlandske Hus.

Herudover har udkast til lovforslagene vedrørende reformen af det grønlandske retsvæsen været i høring hos Grønlands Hjemmestyre.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Høringssvarene

2.1. Generelt

Højesteret, Vestre Landsret, Den Danske Dommerforening og Politiforbundet i Danmark har ikke bemærkninger til betænkningen.

Grønlands Hjemmestyre har i sit høringssvar fra maj 2006 over betænkningen overordnet tilsluttet sig kommissionens forslag og anbefalinger. I sit høringssvar fra november 2007 over udkast til lovforslagene vedrørende reformen af Grønlands retsvæsen har Grønlands Hjemmestyre tiltrådt, at lovforslagene fremsættes for Folketinget med de ændringer, som betænkningen fra Landstingets Lovudvalg, der indeholder en række indstillinger og opfordringer, måtte give anledning til at indarbejde.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har ikke afgivet et egentligt høringssvar og henviser til, at direktoratet har deltaget i processen med udarbejdelse af betænkningen.

Politimesteren i Grønland er i det væsentlige enig i kommissionens vurderinger og kan tilslutte sig kommissionens forslag. Politimesteren har dog peget på forskellige forhold, hvor der er behov for at korrigere eller supplere oplysningerne i betænkningen, og på visse spørgsmål, hvor politimesteren ikke deler kommissionens opfattelse. Politimesteren har generelt indstillet, at alle ændringer af den danske straffelov og retsplejelov efter betænkningens afgivelse under hensyntagen til kommissionens almindelige synspunkter og de særlige grønlandske forhold bør søges indarbejdet i forslagene til en ny kriminallov og retsplejelov.

Dommerfuldmægtigforeningen har ikke fundet anledning til at komme med bemærkninger til betænkningen, men har vedlagt bemærkninger fra de dommerfuldmægtige, der på det pågældende tidspunkt var ansat ved Grønlands Landsret.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at kommissionen nøje har overvejet forholdet mellem det grønlandske retsvæsen og almindelige menneskerettigheder. Instituttet finder det positivt og af afgørende vigtighed, at hensynet til menneskerettigheder har haft en central placering i kommissionens overvejelser. Instituttet har af ressourcemæssige årsager kun knyttet kommentarer til enkelte udvalgte områder, hvor der er menneskeretlige problemstillinger.

Kredsdommerforeningen i Grønland hilser betænkningen velkommen og tilslutter sig med enkelte bemærkninger fuldt ud betænkningen.

Politimesterforeningen kan tilslutte sig høringssvaret fra Politimesteren i Grønland.

Grønlands Politiforening er generelt tilfreds med det store arbejde, som kommissionen har foretaget, og som fuldt ud har taget højde for de særegne forhold, der adskiller Grønland fra andre lande.

Advokatrådet fremhæver, at kommissionen er kommet med et grundigt og gennearbejdet bidrag til den fortsatte udvikling af det grønlandske retsvæsen, og rådet kan overordnet støtte de forslag, som kommissionen har fremlagt. Rådet har anmodet samtlige grønlandske advokater om bemærkninger til betænkningen og har indarbejdet disse bidrag i høringssvaret.

Dansk Retspolitisk Forening anser kommissionens betænkning for et imponerende og grundigt bidrag til diskussionen af det grønlandske retsvæsens fremtid, men har anført kommentarer til forskellige punkter, som foreningen anser for væsentlige.

Kommissionen har været bredt sammensat med repræsentanter med en betydelig indsigt i grønlandske forhold. Kommissionens forslag til en ny regulering af det grønlandske retsvæsen bygger på ønsket om at sikre en høj kvalitet i retsvæsenet på en måde, der er afbalanceret i forhold til særlige grønlandske interesser, hensynet til rigsfællesskabet som helhed og hensynet til internationale forpligtelser.

Justitsministeriet kan i al væsentlighed tilslutte sig kommissionens forslag og udkast til en ny regulering af retsvæsenet i Grønland, og lovforslagene er udformet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet finder, at der på flere punkter kan være behov for at opdatere en ny kriminallov og retsplejelov for Grønland, således at der også tages hensyn til en række af de ændringer af den danske straffelov og retsplejelov, der er sket efter afslutningen af kommissionens arbejde. Det er efter Justitsministeriets opfattelse samtidig væsentligt, at de nærmere overvejelser herom sker i en sammenhæng, der bl.a. sikrer inddragelse af den fornødne indsigt i de særlige grønlandske forhold.

Efter forslaget til en ny retsplejelov for Grønland nedsættes der et Råd for Grønlands Retsvæsen bl.a. for at fremme den fortsatte revision af den grønlandske kriminal- og retsplejelovgivning. Det foreslås, at rådet sammensættes bredt af repræsentanter for såvel grønlandske myndigheder som rigsmyndigheder mv.

På denne baggrund vil det efter Justitsministeriets opfattelse som udgangspunkt være mest hensigtsmæssigt at lade det nye råd gennemgå og overveje behovet for justeringer af kriminalloven og retsplejeloven for Grønland som følge af de seneste ændringer i den danske straffelov og retsplejelov. Lovforslagene svarer derfor som udgangspunkt til kommissionens lovudkast. Justitsministeriet finder dog, at der allerede i forbindelse med nærværende forslag til en ny kriminallov og en ny retsplejelov for Grønland navnlig bør foretages de opdateringer, der er nødvendige for, at internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig, og som er relevante for Grønland, kan udvides til også at gælde for Grønland, f.eks. vedrørende indsatsen mod terrorisme.

2.2. Retsplejeloven

2.2.1. Domstolenes organisation og personale

Grønlands Hjemmestyre har i sit hørings svar over udkast til lovforslagene anført, at man har indhentet udtalelser om den foreslåede retskredsstruktur fra landsdommeren i Grønland, Kredsdommerforeningen og politimesteren i Grønland, og at disse myndigheder i dag mener, at en form for regionalisering af retskredsene vil være hensigtsmæssig. Hjemmestyret opfordrer på denne baggrund til, at retskredsstrukturen genovervejes.

Grønlands Hjemmestyre opfordrer endvidere til, at det overvejes at indføre mulighed for at forlænge funktionsperioden for midlertidige kredsdommere (herunder midlertidigt beskikkede yderligere kredsdommere) og hjælpedommere. Hjemmestyret har navnlig henvist til en udtalelse fra landsdommeren i Grønland, der har anført, at der i undtagelsestilfælde bør være adgang til at forlænge en midlertidig kredsdommers funktionsperiode. Landsdommeren har bl.a. anført, at kredsdommeruddannelsen ikke kan gennemføres løbende, at det kan vise sig vanskeligt at rekruttere et tilstrækkeligt antal personer til uddannelsen, og at det vil kunne være vanskeligt, selv om en person påbegynder uddannelsen, at nå at få den pågældende færdiguddannet, inden en midlertidig 3-årig beskikkelse udløber.

Præsidenten for Østre Landsret har ikke bemærkninger til betænkningen udover, at den foreslåede instansordning er afhængig af kvalifikationerne hos de jurister, der tilknyttes domstolene, og at det hidtil har været vanskeligt at rekruttere velkvalificerede jurister til stillinger ved retsvæsenet i Grønland. Det anføres endvidere, at det hensyn til faglig ekspertise, der hidtil er varetaget gennem appelbehandlingen ved Østre Landsret, ikke kan varetages efter den foreslåede ordning, og at landsretten ikke kan sikre, at de landsdommere, der i visse sager skal tiltræde Grønlands Landsret, har kendskab til grønlandske forhold.

Domstolsstyrelsen kan tilslutte sig den foreslåede ordning, hvor kredsdommerkandidater skal gennemgå et uddannelsesforløb, inden de kan udnævnes som kredsdommere i faste stillinger. Styrelsen kan ligeledes tilslutte sig forslaget om et Dommerråd, der bl.a. skal medvirke ved besættelse af kredsdommerstillinger.

Det bemærkes, at der med den foreslåede ordning vil gå længere tid end i dag fra det tidspunkt, hvor der opstår ledighed i en kredsdommerstilling, og til en ny kredsdommer kan udnævnes i stillingen, idet kredsdommerkandidaten skal uddannes, inden der kan ske udnævnelse. Det bør derfor nøje overvejes, hvordan rekrutteringen og uddannelsen bedst gennemføres med henblik på at sikre uddannede kandidater til de stillinger, der bliver ledige. Styrelsen foreslår, at der løbende uddannes en gruppe kandidater, der vil kunne udnævnes i de stillinger, der bliver ledige. En sådan ordning vil dog indebære, at ikke alle uddannede kandidater vil kunne udnævnes i kredsdommerstillinger, og forudsætter derfor, at uddannede kandidater kan tilbydes attraktive stillinger i øvrigt ved retterne i Grønland.

Styrelsen anfører, at der er behov for en markant ændring af den nuværende retskredsstruktur for at sikre en effektiv ressourceanvendelse ved retterne i Grønland. Styrelsen kan derfor tilslutte sig synspunkterne hos kommissionens flertal om, at der ved fastlæggelsen af den fremtidige retskredsstruktur bør lægges vægt på at ansætte kredsdommere på fuld tid og at placere flere kredsdommere sammen. Hensynet til, at der er en fast bosiddende kredsdommer i hver by, bør efter styrelsens opfattelse kun indgå i det omfang, det ikke er til hinder for en tilstrækkelig effektiv ressourceanvendelse og en faglig styrkelse af kredsretterne ved at etablere et velfungerende fælles fagligt miljø for kredsdommerne og kredsretternes øvrige personale.

De enkelte områders og retskredses forhold med relativt lave sagsantal ved mange af kredsretterne nødvendiggør, at der ved fastlæggelsen af den fremtidige retskredsstruktur bør sikres en stor grad af fleksibilitet med hensyn til placeringen og antallet af kredsdommere i de enkelte områder af Grønland.

Det er efter styrelsens opfattelse af afgørende betydning for at kunne opnå et mere effektivt og fagligt kvalificeret retskredssystem, at kredsdommere udnævnes til at virke inden for et væsentligt større geografisk område end i den model, der foreslås af kommissionens flertal. Hvis samtlige nuværende 18 retskredse bevares, bør den fremtidige ordning give mulighed for, at de enkelte kredsdommere udnævnes for flere retskredse.

Med henblik på at opnå en høj grad af fleksibilitet som grundlag for en væsentlig bedre ressourceanvendelse og mulighed for, at kredsdommerne får et fast virkested og dermed et fagligt og kollegialt miljø, som kan medvirke til en faglig styrkelse af kredsdommersystemet, anbefaler styrelsen derfor en model inden for rammerne af flertallets forslag, men således at der ved udmøntningen stiles mod en regionalisering af kredsdommerne.

Kredsdommerforeningen finder det vigtigt at blive inddraget, når der skal træffes endelig beslutning om antallet af kredsdommere, og hvor de skal placeres.

HK Landsklubben Danmarks Domstole udtrykker bekymring for, at der ved nyansættelser skal lægges betydelig vægt på, om ansøgerne er dobbeltsprogede, da dette kan bevirke, at dygtige og kompetente personer undlader at søge job inden for retsvæsenet i Grønland. Landsklubben finder, at det afgørende må være, om nyansatte behersker grønlandsk eller dansk i et omfang, der gør det muligt at bestride den aktuelle stilling.

Som der nærmere er redegjort for i pkt. 5.3. i de almindelige bemærkninger til forslaget til en ny retsplejelov for Grønland, er forslaget til retskredsstrukturen udformet i overensstemmelse med anbefalingen fra kommissionens flertal, som bl.a. anfører, at der under hensyntagen til de geografiske, demografiske og trafikale forhold i Grønland er behov for at bevare de 18 grønlandske retskredse med tilhørende tingsteder.

Bl.a. for at imødegå de rekrutteringsvanskeligheder, som retsvæsenet i Grønland i en årrække har stået overfor, har Justitsministeriet samtidig foreslået, at der gennemføres en vis koncentration af de personalemæssige ressourcer. Samtidig med, at der efter forslaget fortsat skal være 18 retskredse, foreslås det, at kredsdommere kan udnævnes til at være kredsdommer i flere retskredse, således at et antal kredsdommere kan tilknyttes et fast kontorsted i en af de større byer inden for de pågældende retskredse. Den nærmere gennemførelse af denne ordning bør foretages af Domstolsstyrelsen i tæt samarbejde med landsdommeren i Grønland og efter høring af Kredsdommerforeningen og retssekretærernes forening.

På baggrund af høringssvaret fra Grønlands Hjemmestyre vil Justitsministeriet som anført i lovforslagets bemærkninger anmode det foreslåede nye Råd for Grønlands Retsvæsen om som sin første opgave at overveje, om der i lyset af de modsatrettede hensyn, der gør sig gældende, er anledning til at gennemføre en yderligere regionalisering, som indebærer færre retskredse. Et nærmere konkretiseret forslag om at ændre retskredsstrukturen vil i givet fald blive forelagt for Grønlands Hjemmestyre med henblik på, at der herefter vil kunne fremsættes et lovforslag for Folketinget.

Med hensyn til spørgsmålet om at indføre en mulighed for forlængelse af funktionsperioden for midlertidige kredsdommere mv. er Justitsministeriet enig med kommissionen i, at der svarende til, hvad der gælder efter den danske retsplejelov, bør gælde en fast tidsmæssig grænse for en midlertidig beskikkelse som kredsdommer. I lyset af høringssvaret fra Grønlands Hjemmestyret finder Justitsministeriet dog, at den periode, hvor en kredsdommerstilling kan holdes midlertidigt besat, bør forlænges til 5 år i stedet for 3 år som foreslået af kommissionen, jf. forslaget til retsplejelovens § 17. Det bemærkes, at det i øvrigt bør tilstræbes, at kredsdommeruddannelsen tilrettelægges med henblik på, at behovet for midlertidigt beskikkede kredsdommere begrænses mest muligt. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke behov for at forlænge funktionsperioden for midlertidigt beskikkede yderligere kredsdommere og hjælpedommere ud over, hvad der er foreslået af kommissionen.

Med hensyn til uddannelse af kredsdommere henvises endvidere til pkt. 5.4.1.3. i de almindelige bemærkninger til forslaget til retsplejelov for Grønland.

2.2.2. Rettergangsfuldmægtige, forsvaret, advokater og retshjælp

Grønlands Hjemmestyre anfører, at et flertal i Landstingets Lovudvalg finder, at embedet som landsforsvarer så vidt muligt bør være offentligt, mens et mindretal finder, at embedet af rekrutteringsmæssige hensyn så vidt muligt bør være privat.

Domstolsstyrelsen kan generelt tilslutte sig kommissionens forslag om at indføre en ordning med uddannelse og autorisation af forsvarere, og at uddannelsen af de læge forsvarere sker uden for domstolene. Styrelsen kan således tilslutte sig forslaget om at etablere et selvstændigt landsforsvarerembede i Grønland.

Kommissionens forslag om, at Retten i Grønland, indtil der er udpeget en landsforsvarer, varetager de administrative opgaver vedrørende forsvareruddannelsen bør ikke udstrækkes til at omfatte ansvaret for tilrettelæggelse og gennemførelse af forsvareruddannelser samt tilsyn med forsvarernes virksomhed. Ansvaret for forsvareruddannelsen foreslås på denne baggrund placeret ved en anden statslig myndighed, f.eks. Rigsombudsmanden i Grønland.

Styrelsen kan støtte kommissionens forslag om at indføre en retshjælpsordning i advokatregi. Hvis en sådan ordning måtte vise sig ikke at kunne etableres, vil styrelsen også kunne støtte forslaget om i stedet at indføre en ordning i regi af Rigsombudsmanden i Grønland.

Styrelsen tilslutter sig endvidere, at behandlingen af ansøgninger om fri proces flyttes fra landsdommeren i Grønland til Rigsombudsmanden i Grønland.

Politimesteren i Grønland bemærker, at det typisk kun er sigtede og tiltalte i Nuuk, der har praktisk mulighed for at have en advokat som forsvarer.

Advokatrådet finder, at de foreslåede regler om retshjælp ved advokat kan indebære betydelige uhensigtsmæssigheder, da de retshjælpssøgende i en række tilfælde vil efterspørge råd i sager, hvor enten de grønlandske myndigheder eller grønlandske virksomheder er modparter. Da der kun er 12 advokater fordelt på et mindre antal advokatkontorer i Grønland, og da advokaterne i betydeligt omfang yder bistand til både offentlige myndigheder og private virksomheder, vil advokaterne i en række tilfælde

kunne blive tvunget til at afvise ønsket om rådgivning med henvisning til de regler om interessekonflikter, der gælder for alle advokater. Endvidere vil flere af de grønlandske advokater formodentlig af forretningsmæssige grunde vige tilbage fra at yde retshjælp i sager, som vedrører potentielle fremtidige erhvervsklienter mv., idet markedet for juridisk rådgivning i Grønland er beskedent.

På den baggrund anbefaler Advokatrådet den af betænkningens retshjælpsmodeller, hvorefter enten Rigsombudsmanden i Grønland eller en selvejende retshjælpsinstitution varetager den mere indledende behandling af sagerne med mulighed for at visitere konkrete retshjælpsopgaver til advokater, hvor det skønnes nødvendigt.

Advokatrådet bemærker endvidere, at betingelserne efter den danske retsplejelov for at opnå møderet for landsretterne og Højesteret meget vanskeligt kan opfyldes af advokater i Grønland, fordi de kun i meget begrænset omfang vil varetage sager, der kan anvendes som prøvesager ved de danske landsretter. Der kan derfor være behov for nærmere at overveje, om der bør gennemføres særlige regler for de grønlandske advokater med henblik på at gøre det praktisk muligt at opnå møderet for landsretterne i Danmark og Højesteret.

Dansk Retspolitisk Forening finder det vigtigt, at landsforsvareren kan udgøre en faglig modpol til anklagerorganisationen (politiet) og medvirke til sikringen af faglig-etiske standarder samt deltage i den retspolitiske udvikling. Det er endvidere vigtigt, at landsforsvareren kan medvirke ved behandlingen af konkrete kriminalsager og dermed få tilstrækkelig baggrund for at vejlede forsvarere.

Landsforeningen af Beskikkede Advokater finder det betænkeligt, at sigtede og tiltalte ikke automatisk har ret til at få beskikket en advokat som forsvarer, og henviser i den forbindelse til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6.

Institut for Menneskerettigheder finder, at den foreslåede ordning vedrørende balancen mellem forsvarer og anklager er en acceptabel løsning, men opfordrer til, at uddannelsen af autoriserede forsvarere evalueres løbende.

Efter § 70 i forslaget til retsplejelov for Grønland kan justitsministeren udpege en offentlig eller privat landsforsvarer til at varetage opgaverne

med uddannelse og rådgivning af forsvarere i Grønland. Der er således ikke med lovforslaget taget stilling til, om embedet som landsforsvarer skal være offentligt eller privat. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at justitsministeren i forbindelse med udpegning af en offentlig eller privat landsforsvarer skal indhente en udtalelse fra Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Grønlands Forsvarerforening og Retten i Grønland. Den nærmere stillingtagen til, hvem der i givet fald bør udpeges som landsforsvarer, vil således ske efter inddragelse af disse myndigheder og organisationer.

Der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke grundlag for at antage, at en ordning med brug af forsvarere, der ikke er jurister, generelt skulle være i strid med artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (kravet om retfærdig rettergang). Ved vurderingen af, om det i en konkret sag ikke måtte være i overensstemmelse med konventionen at beskikke en forsvarer, der ikke er jurist, vil det formentlig være afgørende, om beskikkelse af en sådan forsvarer efter en vurdering af kriminalsagens retlige og faktiske problemer og dens betydning for den tiltalte må anses at medføre, at den tiltalte ikke får adgang til et praktisk og effektivt forsvar.

Som anført i pkt. 5.5.2. i de almindelige bemærkninger til forslaget til retsplejelov for Grønland kan Justitsministeriet tilslutte sig kommissionens forslag om en retshjælpsordning baseret på de advokater, der ansøger om at blive beneficerede. Efter Justitsministeriets opfattelse bør de interessekonflikter, der måtte kunne opstå for en advokat, løses ved, at advokaten undlader at yde retshjælp i den pågældende sag. Måtte det vise sig, at en sådan retshjælpsordning ikke kan etableres, vil der blive etableret en anden retshjælpsordning som foreslået af kommissionen.

Med henblik på at forbedre grønlandske advokaters mulighed for at opnå møderet for danske landsretter og Højesteret foreslås det bl.a., at prøven i procedure efter den danske retsplejelovs § 133 i visse sager tillige skal kunne aflægges for Grønlands Landsret, jf. § 4 i forslaget til lov om ophævelse af retsplejelov og kriminallov for Grønland og om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland.

2.2.3. Fælles bestemmelser for alle retssager mv.

Grønlands Hjemmestyre konstaterer med tilfredshed, at forslaget til ny retsplejelov for Grønland lovfæster, at en række væsentlige retlige dokumenter efter behov skal oversættes til grønlandsk, og at det generelt forudsættes, at der i stigende omfang skal ske oversættelse. Hjemmestyret opfordrer endvidere til, at der iværksættes en ajourføring af den fortegnelse over retlige begreber på grønlandsk, der er udarbejdet på kommissionens foranledning.

Grønlands Hjemmestyre finder det principielt uheldigt, at nærmere bestemte forhold reguleres efter reglerne i den danske retsplejelov, der ikke er oversat til grønlandsk. Det indstilles derfor, at de pågældende regler enten indarbejdes i lovforslaget eller optages i et bilag til lovforslaget, således at de er tilgængelige på både grønlandsk og dansk.

Domstolsstyrelsen kan generelt støtte forslaget om at indføre regler om anvendelse af fjernkommunikationsudstyr i retsplejen og bemærker, at der bør foretages en beregning af de økonomiske konsekvenser af kommissionens forslag herom.

Politimesteren i Grønland er enig i kommissionens grundsynspunkt om, at sproget i alle elementer af retslivet skal være indrettet på en sådan måde, at den, som er hovedperson i en sag, fuldt ud forstår, hvad der sker i sagen, om nødvendigt via tolkning, men anfører bl.a., at hensynet til konsekvent oversættelse bør afvejes over for hensynet til rimelige sagsbehandlingstider.

Institut for Menneskerettigheder finder det særdeles positivt, at der indføres en bestemmelse om, at anklageskriftet enten skal skrives i et sprog, som den tiltalte forstår, eller oversættes. Institutet ønsker dog en nærmere regulering af, i hvor høj grad tiltalte skal kunne forstå sproget, hvis sproget ikke er tiltaltes modersmål, og klare retningslinjer for, hvornår en tiltalt har behov for oversættelse.

Institutet finder det positivt, at kommissionen foreslår en øget brug af videokonferenceudstyr som alternativ til foretagelsen af subsidiære afhøringer mv. Det understreges dog, at videokonferenceudstyr stadig må anses som et hjælpemiddel, der må anvendes med en vis forsigtighed af hensyn til tiltaltes rettigheder.

Med forslaget til en ny retsplejelov for Grønland opprioriteres brugen af det grønlandske sprog i det grønlandske retsvæsen betydeligt. Forslaget indebærer bl.a., at den tiltalte sikres adgang til effektiv og betryggende oversættelse i tilfælde, hvor den tiltalte har behov herfor, og at anklageskrift mv. skal udfærdiges på eller oversættes til et sprog, som den tiltalte forstår. Det må efter Justitsministeriets opfattelse bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, i hvilket omfang den tiltalte (eller en anden sagspart) har behov for oversættelse, tolkning mv., for at sagen kan gennemføres på en retssikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde, og der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke grundlag for at søge at udforme nærmere retningslinjer herfor.

Justitsministeriet er enig med Grønlands Hjemmestyre i, at de fortegnelser over retlige begreber på grønlandsk, der er udarbejdet på kommissionens foranledning, bør holdes ajour. Justitsministeriet vil rette henvendelse til politimesteren og landsdommeren i Grønland med henblik på at sikre, at fortegnelserne bliver ajourført.

Justitsministeriet er endvidere enig med Grønlands Hjemmestyre i, at de bestemmelser i den danske retsplejelov, der henvises til i forslaget til retsplejelov for Grønland, bør foreligge på grønlandsk. Af lovtekniske grunde bør reglerne fra den danske retsplejelov ikke indarbejdes i forslaget til retsplejelov for Grønland eller medtages som et bilag til lovforslaget. Justitsministeriet vil i stedet tage skridt til, at de relevante bestemmelser bliver oversat til grønlandsk og offentliggjort f.eks. på ministeriets eller retsvæsenets hjemmeside.

Det bemærkes endelig, at udgifterne til etablering og drift af videokonferenceudstyr indgår i de samlede økonomiske rammer i forbindelse med reformen af det grønlandske retsvæsen.

2.2.4. Civile sagers behandling

Domstolsstyrelsen kan tilslutte sig forslaget om at indføre retsafgifter i Grønland.

Advokatrådet kan ikke støtte forslaget om retsafgifter. Indkomsterne i Grønland er forholdsvis beskedne og varierende, og indførelse af retsafgifter kan derfor skabe en væsentlig barriere for tilgængeligheden til domstolene. Overgangen fra et gratis til et delvist brugerfinansieret system vil også kunne indebære en anderledes indstilling i befolkningen til

at anvende domstolssystemet. Retssystemet er ikke egnet som beskatningsobjekt. I det omfang der måtte kunne dokumenteres et sagligt behov for at introducere retsafgifter, bør der indføres et system med faste, lave gebyrer uanset sagens størrelse.

Justitsministeriet kan tilslutte sig kommissionens forslag om, at der indføres et retsafgiftssystem i den grønlandske retspleje. Retsafgiftssystemet er udformet i overensstemmelse med regeringens gebyrpolitik. De foreslåede retsafgifter udgør faste, lave beløb afhængig af sagstypen, f.eks. skal der for anlæggelse af en civil retssag i 1. instans betales en afgift på 500 kr., jf. forslaget til retsplejelovens § 708.

2.2.5. Kriminalsagers behandling

Grønlands Hjemmestyre har i sit høringssvar over betænkningen anført, at man gerne ser, at der etableres en nærmere afgrænset forsøgsordning vedrørende konfliktmægling som alternativ til domfældelse. I høringssvaret over udkast til lovforslagene konstaterer hjemmestyret med tilfredshed, at ønsket er imødekommet ved § 319 i forslaget til ny retsplejelov for Grønland.

Rigsadvokaten og **Politimesteren i Grønland** indstiller generelt, at senere ændringer i den danske retsplejelov under hensyntagen til kommissionens almindelige synspunkter og de særlige grønlandske forhold bør søges indarbejdet i forslaget til retsplejelov for Grønland.

Politimesteren peger endvidere på en række områder, hvor der efter politimesterens opfattelse bør ske en tilnærmelse til den danske retsplejelov, f.eks. vedrørende reglerne om anvendelse af agenter mv.

Politimesteren udtaler sig imod forslaget om, at personundersøgelse i almindelighed skal foretages, når der kan blive spørgsmål om anvendelse af mere indgribende foranstaltninger end betinget dom. Efter at retternes udmålingspraksis ikke mindst på volds- og sædelighedsområdet har bevæget sig i retning af ubetingede frihedsstraffe i form af anstaltsanbringelse, vil tilvejebringelse af personundersøgelser i en lang række sager efter politimesterens opfattelse være uden reel betydning for sagens afgørelse, når det efter den foreliggende retspraksis er klart, at sagen vil ende med anstaltsanbringelse.

Politimesteren kan som udgangspunkt tilslutte sig kommissionens bemærkninger vedrørende parternes tilstedeværelse under sagen. Politimesteren anbefaler dog, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter retten i sager om ændring af en idømt foranstaltning som alternativ til den dømtes tilstedeværelse eller afhøring ved anvendelse af fjernkommunikation kan træffe bestemmelse om, at den foranstaltningsdømte kan indkaldes til indenretlig afhøring på det sted, hvor det findes mest hensigtsmæssigt. Det bemærkes i den forbindelse, at der i dag foretages afhøringer af foranstaltningsdømte, der er anbragt i Danmark, ved byretter i Danmark.

Politimesteren tilslutter sig kommissionens bemærkninger om tiltaltes udeblivelse fra hovedforhandlingen, men finder, at der bør være adgang til at fremme en sag til dom, når tiltalte ikke idømmes en højere straf end anbringelse i anstalt i 30 dage.

Politimesteren finder det endelig af habilitetsmæssige grunde betænkeligt, at kompetencen til at træffe afgørelser i 1. instans i sager om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning tilkommer politimesteren.

Rigsadvokaten kan ikke tilslutte sig kommissionens forslag om kompetencefordelingen i erstatningssager. Det bemærkes, at den nuværende ordning, hvorefter kompetencen tilkommer Rigsadvokaten, ikke giver anledning til praktiske vanskeligheder, og det bør derfor overvejes, om der er behov for en ændring af de gældende regler på dette punkt.

På baggrund af Grønlands Hjemmestyres hørings svar over betænkningen foreslås det, at justitsministeren efter drøftelse med Grønlands Hjemmestyre kan iværksætte en forsøgsordning med konfliktmægling, jf. forslaget til § 319 i retsplejeloven for Grønland.

I overensstemmelse med kommissionens anbefalinger foreslås det, at foranstaltninger i kriminalsager udmåles ved indplacering på den såkaldte sanktionsstige. Der vil i givet fald fremover være større ensartethed end hidtil i forhold til fastsættelsen af foranstaltningen for en given forbrydelse, men der vil fortsat skulle foretages en konkret vurdering med betydelig hensyntagen til gerningsmandens personlige forhold mv. Hertil kommer, at der foreslås nye former for foranstaltninger, f.eks. samfundstjeneste. Justitsministeriet kan på denne baggrund også tilslutte sig kommissionens forslag til, i hvilke sager der bør udarbejdes en personundersøgelse.

Bl.a. som følge af det særlige grønlandske foranstaltningssystem, hvorefter der skal lægges betydelig vægt på gerningsmandens personlige forhold mv., har Justitsministeriet ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at fravige kommissionens forslag om, i hvilke tilfælde sagen kan fremmes til dom uden tiltaltes tilstedeværelse ved hovedforhandlingen.

Justitsministeriet er enig med kommissionen i, at den dømte som udgangspunkt bør være til stede i retten under behandlingen af en sag om ændring af en idømt foranstaltning, eventuelt ved anvendelse af fjernkommunikation. Der er således tale om en afgørelse, som kan have væsentlig betydning for den pågældende, og hvor den dømtes tilstedeværelse i retten som udgangspunkt må anses for en nødvendig del af grundlaget for rettens vurdering af spørgsmålet om ændring af den idømte foranstaltning, jf. bemærkningerne til § 454 i forslaget til retsplejelov for Grønland.

Justitsministeriet er enig med kommissionen i, at Politimesteren i Grønland bør varetage opgaven med i 1. instans at træffe afgørelse vedrørende krav om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning, således at politimesterens afgørelse kan indbringes for Rigsadvokaten. Justitsministeriet lægger ligesom kommissionen navnlig vægt på Grønlands Politis særlige struktur, herunder politimesterembedets selvstændige stilling i forhold til de enkelte politidistrikter. Efter Justitsministeriets opfattelse bør disse sager endvidere ud fra nærhedshensyn så vidt muligt behandles af en myndighed i Grønland. Den foreslåede ordning svarer i øvrigt til, hvad der gælder vedrørende behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, jf. lov nr. 905 af 16. december 1998.

Med hensyn til spørgsmålet om at indarbejde senere danske lovændringer mv. i lovforslagene henvises til det, der er anført under pkt. 2.1. om forelæggelse af spørgsmål herom for det foreslåede Råd for Grønlands Retsvæsen.

2.2.6. Appel og genoptagelse. Fuldbgyrdelse (fogedsager)

Grønlands Hjemmestyre indstiller, at det overvejes at udvide kapitel 52 om bevissikring ved sager om krænkelse af immaterialrettigheder mv. til også at omfatte rettigheder i henhold til landstingslov om kommerciel og forskningsmæssig anvendelse af biologiske ressourcer.

Domstolsstyrelsen kan tilslutte sig kommissionens forslag om den fremtidige ordning for tvangsfuldbyrdelse af civile pengekrav og tvangssalg af løsøre.

Politimesteren i Grønland foreslår at indføre en ankebegrænsning svarende til den, som i Danmark gælder i mindre sager. Politimesteren er enig i kommissionens forslag om at begrænse politiets opgaver som fogedmyndighed, og foreslår, at også tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav overføres til kredsretterne.

Efter § 6 i den landstingslov, som Grønlands Hjemmestyre nævner, kræver al erhvervelse, indsamling eller undersøgelse af biologiske ressourcer i forskningsmæssig sammenhæng eller med henblik på eventuel efterfølgende kommerciel udnyttelse, at der forud indhentes en undersøgelsestilladelse fra Landsstyret. Det fremgår endvidere af § 10, at enhver form for kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer og undersøgelsesresultater fra sådanne kræver, at der forud indhentes en kommerciel licens fra udnyttelsesselskabet. Udnyttelsesselskabet er en virksomhed, der på vegne af Landsstyret på kommerciel basis forvalter Grønlands rettigheder over biologiske ressourcer. Hvis der sker erhvervelse, indsamling eller undersøgelse af biologiske ressourcer, uden at der forinden er indhentet undersøgelsestilladelse, eller der sker kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer og undersøgelsesresultater fra sådanne, uden at der er indhentet kommerciel licens, kan den pågældende foranstaltes med bøde.

Det fremgår af forarbejderne til den omhandlede landstingslov, at hensigten med reglerne om undersøgelsestilladelse ikke er at afskære nogen fra at indsamle og udnytte de biologiske ressourcer. Hensigten er at kunne styre indsamlingen, så det sikres, at miljøet og naturen ikke lider overlast. Undersøgelsestilladelserne skal endvidere være med til at sikre, at Grønland får den retmæssige andel af eventuelle økonomiske og videnskabelige resultater som følge af indsamlingen.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at hensigten med reglerne om kommerciel licens er at sikre Grønland en retmæssig andel af den økonomiske fortjeneste, der opnås i forbindelse med kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer.

Forslaget til kapitel 52 i retsplejeloven for Grønland er udformet således, at reglerne om bevissikring for det første omfatter en række egentli-

ge immaterialrettigheder, f.eks. patenter. Herudover omfatter reglerne visse typer af overtrædelser, som formelt ikke har karakter af krænkelse af immaterialrettigheder, men som efter sin karakter er nært beslægtet med sådanne krænkelse. Der henvises herved til forslaget til § 701, stk. 2, nr. 7, hvorefter reglerne om bevissikring skal finde anvendelse på sager om ulovlig produkt efterligning, jf. § 9 i landstingslov om forbrugerråd, markedsføring, mærkning, priser og forbrugerklageudvalg.

Som nævnt ovenfor er formålet med reglerne om undersøgelsestilladelse og kommerciel licens i landstingsloven om kommerciel og forskningsmæssig anvendelse af biologiske ressourcer navnlig at sikre, at miljøet og naturen ikke lider overlast, og at Grønland får den retmæssige andel af den økonomiske fortjeneste ved udnyttelsen af en sådan tilladelse eller licens. Efter Justitsministeriets opfattelse kan en overtrædelse af reglerne om undersøgelsestilladelse og kommerciel licens ikke anses for efter sin karakter at være så nært beslægtet med krænkelse af immaterialrettigheder, at sådanne overtrædelser bør omfattes af de særlige regler om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder mv.

Det bemærkes i den forbindelse, at overtrædelse af reglerne om undersøgelsestilladelse og kommerciel licens som nævnt ovenfor er kriminalretligt sanktioneret, og at politiet i givet fald vil kunne sikre bevismidler mv. som led i behandlingen af en sag om overtrædelse af disse regler.

Med hensyn til spørgsmålet om at indføre en ankebegrænsning for mindre sager bemærkes, at langt de fleste af de sager, der i Danmark er omfattet af reglerne om ankebegrænsning, i Grønland vil blive afgjort af kredsretterne. Justitsministeriet er enig med kommissionen i, at domme afsagt af kredsretterne altid bør kunne prøves ved en juridisk domstol.

I overensstemmelse med kommissionens anbefalinger har Justitsministeriet ikke fundet anledning til at foreslå at overføre kompetencen til at tvangsfuldbyrde andre krav end pengekrav til kredsretterne. Spørgsmålet om eventuelt at overføre også denne opgave til kredsretterne vil kunne tages op af det foreslåede Råd for Grønlands Retsvæsen.

2.2.7. Politiets virksomhed.

Politimesteren i Grønland er enig med kommissionen i, at mange af bestemmelserne i den danske politilov vil kunne finde anvendelse i Grønland, og at loven vil kunne løse forskellige hjemmelsspørgsmål mv., som

også kendes i Grønland. Politimesteren foreslår derfor, at loven søges indført i Grønland med de ændringer, som følger af de særlige grønlandske forhold.

Grønlands Politiforening anbefaler ligeledes, at politiloven sættes i kraft for Grønland.

Justitsministeriet vil vurdere, i hvilket omfang politiloven bør sættes i kraft for Grønland, og vil herefter forelægge et udkast til kongelig anordning om ikrafttræden af loven for Grønland for Grønlands Hjemmestyre.

2.2.8. Råd og udvalg mv.

Grønlands Hjemmestyre har med tilfredshed noteret sig, at der etableres Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd og Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Domstolsstyrelsen finder i modsætning til kommissionens flertal, at der ikke er behov for, at landsdommeren i Grønland er tilforordnet Domstolsstyrelsens bestyrelse i spørgsmål vedrørende Grønland.

Det foreslås, at bestemmelserne i den nye retsplejelov for Grønland om Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd og Rådet for Grønlands Retsvæsen træder i kraft den 1. juli 2008 med henblik på, at rådene kan ned sættes og virke en tid, inden reformen af det grønlandske retsvæsen i øvrigt træder i kraft.

Som anført i pkt. 5.5.1. i de almindelige bemærkninger til forslaget til retsplejelov for Grønland finder Justitsministeriet ligesom Domstolsstyrelsen, at der bl.a. på baggrund af den hyppige kontakt mellem landsdommeren i Grønland og Domstolsstyrelsen om de aktuelle forhold, der løbende berører retterne i Grønland, efter en samlet vurdering ikke ses at være behov for en ændring af sammensætningen af Domstolsstyrelsens bestyrelse for at sikre bestyrelsen indsigt i de grønlandske forhold og sikre varetagelsen af de grønlandske retters interesser.

2.3. Kriminalloven

2.3.1. Almindelige bestemmelser og de enkelte forbrydelser.

Rigsadvokaten og Politimesteren i Grønland finder generelt, at de senere ændringer i den danske straffelov under hensyntagen til kommissionens almindelige synspunkter og de særlige grønlandske forhold bør søges indarbejdet i forslaget til kriminallov for Grønland.

Politimesteren finder endvidere, at kriminalloven bør indeholde en bestemmelse, der svarer til den danske straffelovs § 191 om grov narkotikakriminalitet, og en selvstændig bestemmelse svarende til straffelovens § 123 om vold og trusler mv. mod vidner. Endvidere bør kriminallovens bestemmelser om pengefalsk suppleres med bestemmelser svarende til straffelovens §§ 169 og 169 a.

Politimesteren forudsætter endelig, at der medtages en bestemmelse svarende til den gældende regel i kriminalloven vedrørende straffebestemmelser i danske love, der umiddelbart gælder eller sættes i kraft for Grønland ved kongelig anordning.

Justitsministeriet er enig med kommissionen i, at der på det foreliggende grundlag ikke er anledning til at medtage bestemmelser svarende til den danske straffelovs §§ 123 og 191 i forslaget til kriminallov. De nævnte bestemmelser er således hovedsagelig begrundet i strafudmålingshensyn og har derfor mindre betydning for det særlige grønlandske foranstaltningssystem. Spørgsmålet om f.eks. i lyset af kriminalitetsudviklingen i Grønland senere at indarbejde de nævnte regler mv. i kriminalloven vil kunne tages op af det foreslåede Råd for Grønlands Retsvæsen.

Forslaget til kriminallov for Grønland indeholder bestemmelser, der i det væsentlige svarer til den gældende kriminallovs § 131, stk. 1 og 2, og som bl.a. vedrører straffebestemmelser i love, som gælder for Grønland uden tilpasning til det særlige grønlandske foranstaltningssystem.

Med hensyn til spørgsmålet om at indarbejde senere danske lovændringer mv. i lovforslagene henvises til det, der er anført under pkt. 2.1. om behandlingen af spørgsmål herom i det foreslåede Råd for Grønlands Retsvæsen.

2.3.2. Foranstaltningssystemet.

Politimesteren i Grønland er ikke enig i, at man i dag anvender bøder, blot fordi andre sanktioner ikke er til rådighed, og finder ikke, at brugen af bøder kan begrænses i takt med en udbygning af foranstaltningssystemet, uden at der samtidig sker en skærpelse af sanktionsniveauet.

Politimesteren finder ikke, at foranstaltningen ”anstaltspåbegyndt forsorg” er overflødig under henvisning til den nye foranstaltning ”dom til anstalt og tilsyn”. Hvis muligheden for at idømme ”anstaltspåbegyndt forsorg” fjernes, vil kriminalforsorgen f.eks. ikke ud fra domfældtes personlige forhold kunne tage den pågældende ud fra anstalten, inden den idømte anstaltstid i en dom til anstalt og tilsyn er udløbet.

Politimesteren er enig i, at overtrædelser af vilkårene i en dom til samfundstjeneste skal have mærkbare konsekvenser for den dømte, men henleder bl.a. opmærksomheden på spørgsmålet om ventetiden til anstalterne.

Politimesteren foreslår, at maksimumtiden for anstaltsanbringelse i kombination med tilsyn i stedet for de foreslåede 3 måneder fastsættes til 6 eller eventuelt 4 måneder ud fra et retshåndhævelsessynspunkt. Kombinationsdomme vil hermed kunne anvendes i flere tilfælde uden at krænke befolkningens retsfølelse.

Politimesteren anfører generelt vedrørende foranstaltninger over for unge lovovertrædere, at det vil kræve en betydelig ressourcetilførsel til mange af de grønlandske kommuners socialforvaltninger i form af bl.a. uddannet personale, før den nævnte kategori af foranstaltninger vil kunne anvendes i praksis, og at det bør sikres, at den foreslåede særlige foranstaltningsform for unge lovovertrædere kan anvendes i praksis fra reformens ikrafttræden. Det bør i den forbindelse overvejes at indføre en mulighed for at overføre fuldbyrdelsen af foranstaltningen ”særlige hjælpeforanstaltninger over for unge” til de øvrige dele af riget.

Politimesteren foreslår endelig, at man ved foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle opretholder den gældende ordning, hvor der skal forløbe mindst et år (og ikke som foreslået af kommissionen et halvt år) fra det seneste afslag fra retten om ændring eller ophævelse af den idømte foranstaltning, inden den dømte har adgang til en fornyet prøvelse af sin dom.

Institut for Menneskerettigheder udtrykker bekymring over kriminalitetsudviklingen i Grønland og opfordrer til flere initiativer og ressourcer inden for området for yderligere at afdække årsagen til og på sigt begrænse overrepræsentationen af alvorlig kriminalitet i Grønland. Der opfordres især til en øget indsats over for forbrydelser og omsorgssvigt begået imod børn.

Dansk Retspolitisk Forening beklager, at de foreslåede ændringer i systemet vedrørende sanktionsfastsættelsen i så overvejende grad er i repressiv retning, og at der udvises så ringe vilje til at eksperimentere med muligt nyskabende forsøg. Foreningen kritiserer i den forbindelse kommissionens begrundelse for og tilbageholdenhed med ikke at anbefale konfliktråd som en alternativ sanktion.

Det foranstaltningssystem, som kommissionen har foreslået, bygger efter Justitsministeriets opfattelse på en grundig vurdering ud fra et ønske om at kunne sanktionere kriminelle handlinger på en nuanceret måde, og lovforslaget er på denne baggrund udformet i overensstemmelse med kommissionens anbefalinger.

Eventuelle spørgsmål om at ændre det foreslåede foranstaltningssystem mv., bl.a. i lyset af erfaringerne med, hvordan de nye foranstaltninger fungerer i praksis, vil kunne tages op af det foreslåede Råd for Grønlands Retsvæsen. Rådet vil bl.a. også kunne drøfte den nødvendige koordination i forhold til de områder, der hører under Grønlands Hjemmestyre, herunder foranstaltninger over for unge under den kriminelle lavalder. Rådet vil endvidere kunne drøfte behovet for relevant forskning vedrørende kriminalretlige spørgsmål mv., herunder med henblik på at indhente erfaringer med de nye reglers anvendelse i praksis.

Der henvises i øvrigt til det, der er anført i pkt. 2.2.5. om en forsøgsordning med konfliktmægling.

2.3.3. Fuldbgyrdelse af foranstaltninger

Grønlands Hjemmestyre konstaterer i høringsvaret over et udkast til lovforslagene bl.a. med stor tilfredshed, at forslaget til en ny kriminallov imødekommer kommissionens anbefalinger vedrørende en styrkelse af den resocialiserende indsats i såvel anstalterne som i kriminalforsorgen i frihed. Grønlands Hjemmestyre noterer sig endvidere med tilfredshed, at

der med forslaget er taget højde for udviklingen i anstaltskapacitetsbehovet, efter at kommissionen har afgivet sin betænkning. Hjemmestyret har med stor tilfredshed noteret sig, at forslaget imødekommer kommissionens anbefaling om etablering af en lukket anstalt i Grønland. Hjemmestyret indstiller, at videreførelsen af den gældende adgang til korterevarende afsoning i detentioner i forslaget til kriminallov for Grønland udgår.

Politimesteren i Grønland anfører, at det ikke er realistisk at forvente en umiddelbar reduktion af kapacitetsbehovet i anstalterne i forbindelse med gennemførelsen af et ændret foranstaltningssystem.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at overgangsperioden, indtil en lukket anstalt i Grønland er etableret, bliver så kortvarig som mulig. Institutet er generelt enig i kommissionens anbefalinger vedrørende afsoningsforholdene. Institutet anbefaler dog, at der i Grønland tages initiativer til opbygning af kapacitet og tilvejebringelse af ressourcer til på længere sigt at hjemtage personer anbragt ved Amtshospitalet i Nykøbing Sjælland (Sikringsafdelingen) og de stærkt udviklingshæmmede patienter.

Dansk Retspolitisk Forening beklager, at så relativt store ressourcer tænkes anvendt til udbygning af anstaltssystemet. Selv om det må anses for rimeligt og ønskeligt, at forvaringsdømte fremover sikres behandling i Grønland, forekommer investeringerne inden for Kriminalforsorgen i Frihed som alternativ til anstaltsbehandling at være for beskedne.

Det Grønlandske Hus har forskellige bemærkninger navnlig vedrørende erfaringerne med bistandsværger for personer dømt i Grønland, der opholder sig i danske institutioner.

Som anført i pkt. 6.3.1. og pkt. 7 i de almindelige bemærkninger til forslaget til kriminallov lægges der op til at etablere 10 lukkede anstaltspladser for dømte, som ikke overholder betingelserne for anbringelse i åben eller halvåben anstalt, samt 20 lukkede forvaringspladser til farlige kriminelle, der hidtil er blevet anbragt i Anstalten ved Herstedvester. Endvidere lægges der med lovforslaget op til at etablere 5 åbne pladser og 5 halvåbne pladser i Østgrønland. De nye anstaltspladser forventes at stå klar i 2012-13.

Med lovforslaget lægges der også op til at styrke Kriminalforsorgen i Frihed, der bl.a. udbygges geografisk, og der foreslås en grønlandsk samfundstjenestemodel. Kriminalforsorgen i Frihed vil bl.a. skulle føre et tættere tilsyn med visse klientgrupper.

På baggrund af høringsvaret fra Grønlands Hjemmestyre over et udkast til lovforslagene har Justitsministeriet anmodet Direktoratet for Kriminalforsorgen og Politimesteren i Grønland om en udtalelse særligt vedrørende spørgsmålet om eventuelt at ophæve adgangen til at fuldbyrde afsoning af kortere varighed i detentioner.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at det er direktoratets opfattelse, at adgangen til afsoning af kortere varighed i detention som foreslået af kommissionen bør opretholdes.

Efter direktoratets opfattelse vil det henset til den grønlandske geografi og infrastruktur ikke være realistisk at udelukke en sådan anvendelse af detentionerne. Det gælder, selv om der efter lovforslagene indføres nye foranstaltningsformer som samfundstjeneste. Endvidere anfører direktoratet, at der i konkrete sager om anbringelse kan være tale om sådanne ganske særlige omstændigheder, at man under hensyn til nærhedsprincippet bør imødekomme en ansøgning om kortvarig afsoning i en detention.

Direktoratet er imidlertid enig i, at detentionerne ikke generelt er velegnede til afsoning, og man finder, at antallet af afsonere i detentionerne bør være helt minimalt.

Politimesteren i Grønland har oplyst, at embedet gennem de senere år har tilstræbt at nedbringe antallet af afsonere i politiets detentioner, bl.a. i lyset af tilkendegivelser fra Folketingets Ombudsmand. I det omfang, der er kapacitet hertil i anstalterne, og der i øvrigt ikke foreligger oplysninger, der taler imod, overføres afsonere således til anstalterne.

Det tilstræbes således, at afsoning i detention alene gennemføres i to situationer:

Domfældte, der under sagen har været tilbageholdt i detentionen, og som ikke har været overført til anstalten inden endelig dom, kan påbegynde afsoning i detentionen, indtil anstaltskapaciteten tillader overførsel. Som hovedregel er afsoningen i detentionen i denne situation ganske kortva-

rig.

Endvidere forekommer afsoning i detentioner efter ansøgning fra den domfældte, men kun, såfremt der foreligger ganske særlige omstændigheder, og foranstaltningen skal i givet fald være af kortere varighed, og pladsforholdene i den lokale detention skal gøre afsoning mulig.

Politimesteren i Grønland er på den anførte baggrund enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at det henset til den grønlandske geografi, infrastruktur mv. ikke vil være realistisk at udelukke muligheden for at anvende detentionerne til afsoning.

På den anførte baggrund har Justitsministeriet fundet det rigtigst at udforme lovforslaget som foreslået af kommissionen, således at der fortsat vil være adgang til, at foranstaltninger med anstaltsanbringelse af kortere varighed i særlige tilfælde kan fuldbyrdes i detention.

For så vidt angår bistandsværger kan det oplyses, at der af Grønlands Hjemmestyre er nedsat en arbejdsgruppe for værgeordninger, hvori bl.a. Justitsministeriet er repræsenteret. Arbejdsgruppen ser bl.a. på uddannelsesmæssige og økonomiske forhold for bistandsværger beskikket efter kriminalloven for Grønland. Det forventes, at arbejdsgruppen kommer med sine anbefalinger i begyndelsen af 2008.

2.4. Opfølgning – lønforhold – opkvalificering/efteruddannelse

Grønlands Hjemmestyre har opfordret til, at behovet for opkvalificering eller efteruddannelse af visse af personalegrupperne inden for retsvæsenet kortlægges og tilgodeses. Hjemmestyret har endvidere opfordret til, at der for alle personalegrupper tages skridt til at sikre, at lønforholdene er rimelige og tilstrækkelige til at modvirke rekrutterings- og fastholdelsesvanskeligheder.

Grønlands Politiforening finder, at der bør ske en reel lønudligning mellem det hjemmehørende og det udsendte politipersonale. Der bør ikke være forskel i lønningerne mellem udsendte og hjemmehørende, når f.eks. de færøske politifolk får samme løn som de danske politifolk, også selv om Færøerne har deres egen tjenestemandsløvgivning.

Dansk Retspolitisk Forening foreslår, at det overvejes, om der udover oparbejdelse af faglig ekspertise i Grønland også er behov for at styrke

og videreføre den faglige ekspertise, som i forbindelse med kommissionens arbejde er blevet tilvejebragt i Justitsministeriet.

Domstolsstyrelsen har anført, at styrelsen er indstillet på at arbejde for, at retssekretærernes lønniveau medvirker til at sikre, at retssekretærstillingerne kan besættes med højt kvalificerede medarbejdere. Styrelsen vil således i forbindelse med en reform af det grønlandske retsvæsen revurdere chargestrukturen ved kredsretterne, herunder søge at indgå aftaler om en tillægsstruktur, der tager hensyn til de lokale forhold, der kan være en barriere for rekruttering og fastholdelse af højt kvalificerede medarbejdere til stillingerne i kredsretterne.

Domstolsstyrelsen er endvidere indstillet på at understøtte initiativer i Grønland, der bliver taget med henblik på at højne det faglige niveau hos retssekretærene. Styrelsen vil således i samarbejde med Grønlands Landsret – og efter reformens ikrafttræden i givet fald Retten i Grønland – bistå med at udvikle kurser målrettet til denne personalegruppe med henblik på, at der kan tilbydes en grundig praktisk og teoretisk orienteret oplæring og efteruddannelse.

For så vidt angår kredsdommernes lønvilkår henvises til pkt. 5.4.1.4. i de almindelige bemærkninger til forslaget til retsplejelov for Grønland.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført, at direktoratet er opmærksom på, at en realisering af intentionerne bag kommissionens anbefalinger bl.a. forudsætter, at anstaltspersonalet på en række områder gives mulighed for opkvalificering eller efteruddannelse. Efter direktoratets opfattelse vil der således bl.a. være behov for at sikre, at personalet mestrer de behandlingsmetoder, som de fremover i hverdagen vil skulle bruge med et ændret klientel, og at der er personale, der er uddannet til at beskæftige de domfældte, som ikke har mulighed for beskæftigelse uden for anstalterne under anbringelsen.

Direktoratet er også opmærksom på, at der kan være behov for efteruddannelse af andre personalegrupper i kriminalforsorgen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen er endelig enig i, at det er vigtigt at fokusere på lønforholdene for de berørte personalegrupper med henblik på at modvirke rekrutterings- og fastholdelsesvanskeligheder.

Rigspolitiet har oplyst, at Rigspolitiet og Grønlands Politi gennem relevante tiltag vil medvirke til, at det fortsat bliver muligt at rekruttere og fastholde egnede personer til varetagelse af kommunefogedernes opgaver, bl.a. ved at etablere en mere nutidig aflønning af kommunefogederne.

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at man for så vidt angår politiuddannede i Grønlands Politi i mange år har ønsket, at disse medarbejdere bliver aflønnet på samme måde som ansatte i politiet i Danmark. Ansatte i Grønlands Politi bliver aflønnet efter reglerne i den grønlandske tjenestemandslø, mens dansk uddannede polititjenestemænd, herunder udsendte danske polititjenestemænd i Grønlands Politi, bliver aflønnet efter den danske tjenestemandsløvgivning.

Ved de seneste forhandlinger om aflønning af grønlandske polititjenestemænd er der skabt parallelitet til aflønningen af danske polititjenestemænd, og med virkning fra den 1. april 2007 blev der aftalt ensartede pensionsvilkår for de omtalte personalegrupper.

Det kan endelig oplyses, at et oplæg til den fremtidige uddannelse af polititjenestemænd i Grønland for tiden drøftes mellem Politimesteren i Grønland, Rigsadvokaten og Rigspolitiet med henblik på, at der efter analyse og fastlæggelse af uddannelsesbehovet kan udarbejdes uddannelsesmateriale mv., og at gennemførelsen af uddannelsen planlægges, således at relevante medarbejdere ved Grønlands Politi den 1. januar 2010 i givet fald vil have det fornødne grundlag for at kunne betjene borgerne i Grønland i overensstemmelse med den nye lovgivning.

3. Lovforslaget

De fremsatte lovforslag adskiller sig på følgende punkter fra lovudkastene i betænkningen:

Retsplejeloven:

- Det foreslås, at en stilling som kredsdommer i intet tilfælde kan holdes midlertidigt besat i mere end 5 år i stedet for 3 år som foreslået i betænkningen. Der henvises til lovforslagets § 17, stk. 3.
- Det foreslås at opdatere lovforslagets kapitel 5 om advokater i lyset af lov nr. 520 af 6. juni 2007, der ændrede reguleringen i den

danske retsplejelov af advokaters forhold. Der henvises til lovforslagets §§ 74-76, § 78, §§ 80-81, § 85, § 87, § 89 og §§ 92-94.

- Det foreslås at indsætte en bestemmelse, hvorefter justitsministeren efter drøftelse med Grønlands Hjemmestyre kan iværksætte en forsøgsordning med konfliktmægling. Der henvises til lovforslagets § 319.
- Det foreslås at indsætte en bestemmelse om hastesikring af elektroniske data. Bestemmelsen svarer til den danske retsplejelovs § 786 a, der blev indsat ved lov nr. 352 af 19. maj 2004, og foreslås indsat med henblik på, at også Grønland kan opfylde forpligtelserne efter artikel 16 og 17 i Europarådets konvention om IT-kriminalitet. Der henvises til lovforslagets § 394.
- Det foreslås, at der i reglerne om vejledning om anke i kriminalsager indsættes en bestemmelse om, at det anføres i retsbogen, hvis vejledningen gives i et retsmøde, hvor tiltalte er til stede. Bestemmelsen svarer til den danske retsplejelovs § 219 a, stk. 6, 4. pkt. Der henvises til lovforslagets § 479, stk. 1, 3. pkt.
- Det foreslås, at kompetencen til at beskikke pantefogeder til at stå for inddrivelsen af krav omfattet af § 598, stk. 2 og 3, tillægges Grønlands landsstyre i stedet for kommunalbestyrelserne. Der henvises til lovforslagets § 597, stk. 2.
- Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter tvangsfuldbyrdelse endvidere kan ske for pengekrav opstået i medfør af afgørelser truffet af myndigheder uden for Grønland, hvis Grønlands Hjemmestyre efter gensidig overenskomst med en udenlandsk myndighed er forpligtet til at yde sådan bistand. Der henvises til lovforslagets § 598, stk. 2, nr. 8.
- I afsnit X om retsafgifter er der foretaget en række ændringer med henblik på at bringe retsafgiftssystemet i overensstemmelse med regeringens gebyrpolitik. Der henvises til lovforslagets afsnit X (§§ 708-741).

Kriminalloven:

- Det foreslås, at der indsættes bestemmelser, som afspejler de ændringer i den danske straffelov, som følger af lov nr. 542 af 8. juni 2006, og som gennemfører initiativer med henblik på styrkelse af indsatsen mod terrorisme. Herved opfyldes forpligtelserne efter Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme og FN's konvention om nuklear terrorisme også for Grønlands vedkommende. Der henvises navnlig til lovforslagets § 28, stk. 1, nr. 8, § 29, §§ 31-33, § 68 og § 69, stk. 2.
- Bestemmelsen i lovforslagets § 61, stk. 2, om dokumentmisbrug foreslås affattet, således at den svarer til den danske straffelovs § 171, stk. 2 (som affattet ved lov nr. 352 af 19. maj 2004), der udtrykkeligt omfatter både skriftlige og elektroniske tilkendegivelser, som er forsynet med udstederbetegnelse, og som fremtræder som bestemt til at tjene som bevis. Hermed opfyldes forpligtelsen efter artikel 7 i Europarådets konvention om IT-kriminalitet også for Grønlands vedkommende.
- Det foreslås, at bestemmelsen om kønsligt forhold til en person under 18 år mod betaling affattes, således at den svarer til den danske straffelovs § 223 a (som affattet ved lov nr. 228 af 2. april 2003). Der henvises til lovforslagets § 81.
- Det foreslås, at lovforslagets bestemmelser om børnepornografi suppleres som følge af lov nr. 228 af 2. april 2003 med henblik på, at Danmarks forpligtelser efter tillægsprotokollen til FN's konvention om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi og Europarådets konvention om IT-kriminalitet kan udvides til også at gælde for Grønland for så vidt angår reglerne om børnepornografi. Ændringen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 56 a, der blev indsat ved lov nr. 1186 af 7. december 2004. Der henvises til lovforslagets § 85.
- Det foreslås, at bestemmelsen om kriminalisering af den, der uberettiget hindrer, at nogen udøver sin ret over en ting, affattes, så den svarer til den danske straffelovs § 293, stk. 2 (som affattet ved lov nr. 352 af 19. maj 2004), således at bestemmelsen også omfatter elektroniske rådighedshindringer. Hermed opfyldes forpligtelsen efter artikel 5 i Europarådets konvention om IT-

kriminalitet også for Grønlands vedkommende. Der henvises til lovforslagets § 114, stk. 2.

- Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse, der svarer til den danske straffelovs § 304 a om bestikkelse af voldgiftsdommere, der blev indsat ved lov nr. 553 af 24. juni 2005. Hermed opfyldes forpligtelsen efter artikel 2, 3 og 4 i tillægsprotokollen til Europarådets strafferetskonvention om korruption også for Grønlands vedkommende. Der henvises til lovforslagets § 117.
- Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse, der svarer til den gældende kriminallovs § 132, som blev indsat ved lov nr. 335 af 16. maj 2001. Efter denne bestemmelse kan justitsministeren fastsætte regler om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland, herunder bl.a. i forbindelse med ekspeditioner på indlandsisen. I forhold til den gældende bestemmelse foreslås der dog tilføjet en hjemmel for justitsministeren til at fastsætte regler om betaling af gebyr for behandling af ansøgninger om tilladelse til at foretage ekspeditioner mv. Der henvises til lovforslagets § 264.
- Det foreslås, at der indsættes bestemmelser, der i hovedtræk svarer til den gældende kriminallovs § 131, stk. 1 og 2, som bl.a. vedrører straffebestemmelser i love, som gælder for Grønland uden tilpasning til det særlige grønlandske foranstaltningssystem. Der henvises til lovforslagets § 266.

Herudover er der fortaget en række redaktionelle ændringer mv.

4. Øvrige bemærkninger

Ud over svarene fra de hørte myndigheder mv., der er omtalt ovenfor under pkt. 1, har Justitsministeriet modtaget vedlagte bemærkninger fra forfatter Tine Bryld og overlæge Bodil Landbo fra Psykiatrisk Hospital i Risskov.